

Erindringsglimt fra en gammel redaktør

Af

MICHAEL CRAMER ANDERSEN

Michael Cramer Andersen var redaktør på Gamma i perioden 1993-2001 og er i dag redaktør på KVANT.

Email: micran@gmail.com

En flyvende start

Det startede med et gammaburst. Da jeg et par år inde i fysikstudiet så et opslag om, at Gamma søgte nye redaktører mødte jeg op sammen med fire andre friske studerende. Det var oktober 1993 og ingen af os havde de store erfaringer med at redigere artikler eller trykke blade. Men teknikken var forholdsvis primitiv – ligesom redaktionslokalet, der på dette tidspunkt lå i hjørnet af barakken ud mod Blegdamsvej¹.

Den tidligere redaktion havde travlt med at afslutte deres studier, og nu var der kun et par måneder til at producere hele tre numre! Stort set hele redaktionen blev udskiftet. Kun en enkelt tidligere redaktør, Lars Melwyn Jensen, blev nogle numre og hjalp os med det praktiske. Der lå artikler klar til det andet nummer og vi fik hjælp til at udskrive forside og kolofon i Word Perfect, lime sidenumre på alle siderne og skrive fortalen og indholdsfortegnelsen i latex på det gamle Vax-system. Herefter skulle siderne kopieres (formindskes) to sider af gangen efter et sindrigt system og afleveres til trykkeren på Niels Bohr Institutet. Vi skulle bestemme oplaget og vælge farven på omslaget – den blev gul – Gamma 92, nov. 1993.

¹Barakken rummede bl.a. ekstra kontorer til specialestuderende og havde stået der 'midlertidigt' i ca. 40 år.

Figur 1: Redaktionen anno 1998 foran Niels Bohr Institutet. Bagest fra venstre: Jakob, Christian og Michael. Forrest fra venstre: John, Henriette og Erik.

Der var tidligere kun udsendt ét nummer – i maj og vi manglede endnu to numre. Læserne måtte efterhånden være utålmodige. Da alle tidsskrifter mindst skal udsende 4 numre på et år for ikke at få karantæne hos postvæsenet, havde vi ret travlt. Vi sendte kun de blade ud, der skulle sendes til enkeltabonnenter via postcentret og besluttede at vente med breve og pakker.

Det næste nummer, Gamma 93, dec. 1993, kom til at indeholde to ret lange artikler skrevet af to af de nye redaktører. Den ene om “Den diskrete Wigner funktion”, skrevet af Rasmus Hvass Hansen og den anden blev min debut som forfatter – en artikel om selvrefererende systemer og videofeedback baseret på et oplæg jeg havde holdt på et kursus i Naturfilosofi. Uden at tøve ret længe begyndte vi at redigere *endnu* et decemhernummer. Så stod vi pludselig med tre trykte numre.

Fysikinstitutterne på de andre universiteter og alle gymnasierne skulle

have flere eksemplarer, og nu hvor der var tre blade på en gang, kunne de ikke være i kuverter. Vi pakkede derfor bjerge af pakker og trillede dem på en trækvogn op til postkontoret på Trianglen. De måbede ganske forståeligt ved at se alle de brune pakker, men vi fik dog sendt fire numre ud også dét år og redaktionen var blevet sammentømret.

Gamma kommer på nettet

Oven på denne hektiske start slappede vi lidt af i foråret 1994 med et enkelt nummer i april. Der udkom kun tre numre i 1994. Da det tredje nummer ved en kommunikationsfejl blev sendt *to gange* til postcentret havde vi opfyldt kriteriet. Men det var jo lidt snyd så vi indførte en logbog, for at undgå lignende misforståelser i fremtiden. Det tog nogle år at få rettet op på udgivelsesfrekvensen, så der kom to numre i hvert semester.

Samme år var Internettet vundet stærkt frem på universiteterne og vi grundlagde Gammas hjemmeside. Så kunne man, f.eks. som epost-abonment, læse bladet på nettet.

Jubilæum

I 1995 nærmede Gamma 100 sig og i løbet af året arbejdede vi ihærdigt på at indtaste alle udkomne artikler i et stort "Indeks-nummer", hvor der også var indlagt et spørgeskema til en læserundersøgelse. Der havde ikke været udgivet et indeks over de sidste 30 numre. Det blev desuden starten på det script på hjemmesiden, hvor man kan søge på artikler. Læserundersøgelsen førte bl.a. til, at vi indførte de korte nyheder forrest i bladet.

Kort efter, i foråret 1996, var det Gammas 25 års fødselsdag. Det var omkring dette tidspunkt, at bladet fik et ensartet udseende, da der blev skrevet en 'style'-fil, så hele bladet kunne sættes i Latex – det førende typografiske program til tekniske artikler med formler. Det lettede samtidig produktionen af bladet.

Masser af muligheder og udfordringer

Efter nogle numre med Rasmus Hvass Hansen som ansvarshavende redaktør, overtog jeg roret. Det var en post som gik på skift i redaktionen. Som chefredaktør følte jeg et særligt ansvar for at skrive en fortale og at læse korrektur på artiklerne.

Mens de andre redaktionsmedlemmer læste forskellige grene af fysikken, læste jeg astronomi som hovedfag og skaffede derigennem en del astronomiartikler til bladet. Vi havde det lidt sværere med at dække geofysik, da der ikke var nogle geofysikere i redaktionen, og det varede også lidt, før der igen kom piger med – i 1997 – hvilket der havde været tidligere.

Som medlem af redaktionen fik man altid en positiv modtagelse på NBI og der fulgte flere privilegier med – vi fik både kopikode, nøgler, computere og et lokale. Det blev til et par flytninger af redaktionslokalet efterhånden som den ene og den anden barak blev revet ned, så vi blev efterhånden også godt kendt med Niels Bohr Institutets mange krinkelkroge.

Springbræt til studiejobs indenfor formidling

Efter min første artikel, hvor der var trykt nogle bemærkelsesværdige billeder af videofeedback, kom Ugebladet Ingeniøren med en henvendelse om, at de gerne ville trykke den. Jeg skrev en forkortet udgave af artiklen med billederne i farve, til midtersiderne, og tjente derved 3.000 kr. Det blev min debut som videnskabsjournalist og et herligt supplement til SU'en.

Med en passion for bøger, var det også skønt at kunne bestille anmeldereksemplarer af forskellige populærvidenskabelige bøger. På denne måde kunne man øve sig i at skrive boganmeldelser og fik derigennem en større og bredere viden. Det gav mig personligt en masse erfaringer indenfor skriftlig formidling og affødte flere andre studiejobs indenfor formidling, idet man var kendt fra Gamma.

Vi lærte at arbejde under tidspres op til deadlines (som vi selv satte – og overskred) og hvis en boganmeldelse blev for lang skulle den forkortes, hvilket ofte er den bedste måde at forbedre en tekst på. Når andre studerende eller undervisere kommenterede det man skrev, var det hele arbejdet værd. Selvom vi årligt fik en lille legatportion, var det ikke til

at leve af. Men de erfaringer og det netværk man fik opbygget var mere værd end guld. Det var på mange måder lærerigt at være medlem af Gammaredaktionen. Da mit studie var ført til ende, skulle jeg selvfølgelig kvittere ved at skrive en populær artikel over specialet (Gamma nr. 130).

En halv flaske whisky

Én dag fik redaktionen tilsendt en halv flaske whisky. Det var Ingeniøren, der havde brugt én af opgaverne i Gamma og sendte en flaske "Opgavestillerwhisky" som kvittering. Redaktionen tog et lille glas hver gang der blev udsendt et nummer, så det blev vi ikke afhængige af, men pludselig en dag var flasken alligevel tom.

Vi holdt gerne en grillfest før sommerferien og arbejdede ellers på pizzaer, cola og kiks. Der kom og gik mange redaktionsmedlemmer og vi lærte endnu flere studerende at kende ved vores gang på Niels Bohr Institutet.

Et lille men levedygtigt tidsskrift

Med sin blanding af artikler og aktuelt stof er Gamma et fantastisk blad, hvor fysikstuderende og forskere kan formidle fysikrelaterede emner på dansk for hinanden. Der er mange studerende, der herigennem har fået deres første erfaringer med den svære kunst at formidle, f.eks. et emne man har holdt et kollokvium (foredrag) om eller skrevet projekt om.

Tillykke!

Det var en sjov tid at være med i Gammaredaktionen. I dag er jeg blevet fysiklærer i gymnasiet og nyder stadig at læse Gamma. Men jeg har dog ikke helt sluppet redaktionsarbejdet, og slår nu mine folder som redaktør af KVANT. Men det startede allsammen med Gamma...

Jeg vil på vegne af de skiftende redaktioner, jeg har været en del af, ønske Gamma et stort tillykke med de 35 år. Bladet holder sig stadig ungt bl.a. fordi der hele tiden er en tilgang af nye studerende med nye idéer og frisk energi.